

Pestprotocol

Ieder kind moet zich op school thuis voelen. Onze school moet een veilige haven zijn. Wij willen als school een open oor, oog en hart hebben voor onze leerlingen.

Wij willen een school zijn waar kinderen kunnen leren en leven. Dit moet in harmonie zijn met elkaar. Wij benaderen de kinderen vanuit een positieve levenshouding. Wij vinden het belangrijk dat kinderen algemeen geldende waarden en normen hanteren waarbij zij respect hebben voor elkaar, voor elkaars eigendommen en elkaars leefomgeving.

Tegen discriminatie en pesten treden we alert op. Door aandacht te geven aan de sociaal en emotionele ontwikkeling in alle groepen, proberen we preventief te zijn en negatief gedrag in de kiem te smoren.

De kinderen brengen een belangrijk deel van de dag door op school. Het is belangrijk dat de kinderen in een prettige omgeving kunnen verkeren. De groeps sfeer en schoolsfeer zijn dus van groot belang. Om dit te kunnen bereiken is het goed dat kinderen weten wat er van hen verwacht wordt en wat zij van anderen mogen verwachten. Binnen de school hanteren we groepsregels. Kinderen weten wat de afspraken in de klassen zijn. Daarnaast zijn er schoolregels die binnen en buiten het gebouw gelden. Uitgangspunt is dat kinderen respect hebben voor elkaar en hun omgeving, waarbij wij het omgaan met elkaar en elkaars eigendommen van belang vinden.

Er is voor leerlingen, ouders en leerkrachten een gedragsprotocol opgesteld, als onderdeel van dit beleidsplan. Als school zien we erop toe dat de regels van dit protocol worden nageleefd. Wij zijn ons ervan bewust dat kinderen de regels moeten leren. Daarvoor moeten zij de ruimte krijgen. Kinderen kunnen elkaar op een positieve wijze corrigeren.

Ook is het belangrijk dat school en ouders samenwerken daar waar het gaat om gedragscodes. De regels die aan gedragscodes zijn gekoppeld, zijn niet te bediscussiëren. Consequent omgaan met regels en afspraken schept duidelijkheid. Door dit in gezamenlijkheid te hanteren, versterk je de duidelijkheid thuis en op school. Het gedragsprotocol is op onze school ontwikkeld. In samenspraak met ouders, leerkrachten en MR is dit tot een definitief stuk gemaakt.

Binnen dit beleidsplan is ook duidelijk aangegeven hoe de school tegenover pestgedrag van kinderen staat. Door hier helderheid over te verschaffen, weet eenieder wat er van elkaar verwacht mag worden. In het Pestprotocol staat het pestbeleid nauwkeurig omschreven.

Het is belangrijk om onderscheid te maken tussen plagen, ruzie maken en pesten. Kinderen, maar ook ouders en leerkrachten zullen ervaring en persoonlijk inschatten nodig moeten hebben om te bepalen of het gedrag grensoverschrijdend is. De kinderen moeten dit onderscheid leren maken. Ouders en leerkrachten kunnen hen daarbij helpen.

Kinderen moeten ook zelf leren om met conflicten om te gaan. Zij moeten, met vallen en opstaan, hun sociale vaardigheden ontwikkelen. Zij moeten leren omgaan met gevoelens van onvrede en agressie, zowel bij anderen als bij zichzelf. Zij moeten leren hoe je humor gebruikt, hoe je onderhandelt, wanneer je voor je recht op moet komen of wanneer je moet incasseren. Zij moeten een stijl leren ontwikkelen die bij hen past. In een over beschermd milieu kunnen zij dit niet leren. Zij hebben hier ruimte voor nodig.

Het moet voor iedereen die met school te maken heeft, duidelijk zijn dat we problemen serieus nemen en dat we die problemen consequent aanpakken. We streven naar een uniform en herkenbaar beleid. Het team van basisschool De Blinkerd vindt het van groot belang dat kinderen altijd bij de leerkrachten op school terecht kunnen.

Gedragprotocol voor leerlingen, leerkrachten en ouders/verzorgers

Uitgangspunten

Een school moet een omgeving zijn waar kinderen, leerkrachten en ouders zich prettig voelen. Het moet een veilige plaats zijn waar men zich thuis voelt.

Het hanteren van normen en waarden is daarbij een hulpmiddel.

We hebben in samenspraak een gedragprotocol opgesteld met als doel een goede sfeer te scheppen en te waarborgen. De goede sfeer is voorwaarde voor kinderen om zich te kunnen ontwikkelen, voor personeel om te kunnen functioneren en voor ouders om zich prettig te voelen.

Basis voor het gedragprotocol vormt het uitgangspunt; respect voor de ander en de omgeving.

Dit komt tot uiting in:

Respect voor de mening van een ander

Respect voor het werk van de ander

Respect voor spullen van een ander

Respect voor een andere religie

Respect voor sterke en zwakke kanten van een ander

Respect voor de regels van school en van de groep

Dit is de basis voor iedereen op school om goed en prettig te kunnen functioneren. Wij gaan uit van wat maatschappelijk aanvaard wordt. Dit is de norm voor sociaal wenselijk gedrag.

Grenzen

Hierbij wordt in hoofdlijnen aangegeven waar de grenzen in gedrag liggen. Deze grenzen mogen niet overschreden worden. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in zichtbaar gedrag naar de ander toe en de wijze van communicatie met de ander.

Grenzen in gedrag

Wij accepteren geen:

Storend gedrag

Negatief gedrag t.o.v. andere kinderen; o.a. pestgedrag ruzie maken

Saboterend en brutaal gedrag

Discriminerend gedrag

Agressief en gewelddadig gedrag

Provocerende lichaamstaal

Grenzen in taalgebruik

Op basisschool De Blinkerd doen we niet mee aan :

Schelden

Schuttingtaal

Vloeken

Kwetsen

Vernederen

Provoceren

Naleving van het protocol

Dit protocol van gedragsregels wordt door leerlingen, ouders en leden van ons team consequent nageleefd.

Iedereen is zelf verantwoordelijk voor de correcte uitvoering ervan. Het is de zorg van ons allen om erop toe te zien dat iedereen zich volgens het protocol gedraagt. Het niet naleven van het protocol leidt tot gesprekken en mogelijk tot sancties.

Regels

De regels van het gedragsprotocol zijn voor de groepen vertaald in omgangsregels. Deze omgangsregels zijn daarmee een middel om het protocol vorm te geven.

Alle omgangsregels zijn terug te voeren op het uitgangspunt "respectvol omgaan met elkaar".

Op onze school De Blinkerd gelden voor alle betrokkenen (kinderen, medewerkers, ouders) de volgende omgangsregels:

Op school:

Word je niet op je uiterlijk beoordeeld.

Word je met je voornaam aangesproken.

Word je met rust gelaten als je dit aangeeft (zie het STOP-teken).

Wordt er naar je geluisterd.

Worden je eigendommen met rust gelaten.

Wordt een ruzie eerst door de betrokkenen uitgepraat.

Wordt de leerkracht erbij betrokken als de leerlingen er niet uitkomen.

Wordt bij pestgedrag door andere leerlingen geen partij gekozen.

Wordt pestgedrag aan de juf/meester verteld (Pesten melden is geen klikken maar moet!)

Wordt er alles aan gedaan om een prettige omgeving te creëren voor iedereen en wordt dus niemand buiten gesloten!

Dit betekent dat:

Ik niemand op zijn/haar uiterlijk beoordeel.

Ik iemand met zijn/haar voornaam aanspreek.

Ik iemand met rust laat als die het STOP-teken geeft (zie de STOP-regel).

Ik luister naar de ander.

Ik niet aan de spullen van een ander zit.

Ik een ruzie met een ander eerst zelf probeer uit te praten.

Ik de leerkracht erbij betrek als ik er niet uitkom of zie dat anderen er niet uitkomen.

Ik niet meedoe aan het pesten van een ander kind.

Ik pestgedrag meld aan mijn juf/meester.

Ik er alles aan doe om het ook voor de ander op school prettig te maken en dus niemand buiten sluit.

De STOP-regel

Doet de ander iets wat jij niet wilt?

Zeg dan dat je niet wilt!

Gaat het toch door?

Zeg dan STOP hou op!

Daarnaast zijn er schoolregels. Hierin wordt nader aangegeven wat men wel en niet van elkaar mag verwachten. Uiteraard kan met deze regels niet alles uitputtend beschreven worden. De kapstokregels hangen in elke klas.

Belonen en straffen

Het gedragsprotocol is erop gericht een sfeer te creëren waarin iedereen zich prettig voelt en normaal kan functioneren.

De leerkrachten zullen dit onderstrepen en de kinderen positief benaderen. Een compliment werkt uiteindelijk het beste. Ook binnen de groep kunnen afspraken gemaakt worden over een vorm van beloning waar de kinderen en de leerkracht achter staan.

Bij straffen hanteren we bepaalde sancties. De sanctie is afhankelijk van de mate van overtreden van de groeps- en of schoolregels. Ook de frequentie van het overtreden en de houding van de leerling in deze, kan bij de sanctie meegewogen worden.

Negatieve uitingen van gedrag

Hieronder verstaan we gedrag dat niet binnen de afgesproken school- en groepsregels valt en waarbij de school handelend optreedt:

Storend gedrag

Hieronder wordt verstaan: gedrag dat ertoe leidt dat de voortgang van de les (activiteit) wordt verstoord. (roepen door de klas, hardop praten als dat niet is toegestaan; kortom ongeoorloofd en storend gedrag tijdens schooltijd binnen het schoolgebouw, op de speelplaats of in de gymzaal, maar ook tijdens excursies e.d.)

Aanpak:

Duidelijk waarschuwen en corrigeren in woord en of gebaar.

Bij voortduring van ongewenst gedrag, na schooltijd of tijdens een pauze bespreken.

Negatief gedrag, gericht tegen medeleerlingen

Hieronder wordt gedrag verstaan dat lichamelijk of geestelijk kwetsend is. Dit valt onder pesten en hiervoor verwijzen wij naar het pestprotocol over het pestbeleid van onze school.

Saboterend en brutaal gedrag

Overtredingen als het bewust niet luisteren naar of negeren van de leerkracht, dan wel het leveren van onbehoorlijk commentaar / discussie of brutaal gedrag, al dan niet in de vorm van lichaamstaal, waaruit een gebrek aan respect blijkt, worden gezien als saboterend gedrag. Omdat dit een zeer elementaire voorwaarde is voor een goed en veilig schoolklimaat, wordt dit als zeer ernstig beschouwd.

Aanpak:

Duidelijk corrigeren

Bij voortduring of herhaling: na schooltijd bespreken en evt. strafwerk geven.

De leerkracht stelt de ouders van het gedrag op de hoogte.

Bij herhaling: in gesprek met de ouders.

Verandert er niets, dan kan de directeur de leerling tijdelijk schorsen.

Ouders en bestuur worden hiervan op de hoogte gesteld.

Discriminerend gedrag

Hieronder verstaan we minachting voor een ander in algemene zin. Aangezien gelijkwaardigheid een van onze uitgangspunten is, zullen we hier tegen optreden.

Aanpak:

Via gesprekken op het gedrag ingaan en aangeven wat in deze gewenst gedrag is.
Bij herhaling treden we bestraffend op.

Agressief en gewelddadig gedrag

Voor deze gedragsuiting verwijzen wij naar het pestprotocol.

Afspraken over nablijven:

Het bespreken van gedragsproblemen zal veelal na schooltijd plaatsvinden. Hierover hebben we de volgende afspraken gemaakt:

We laten de kinderen nooit tussen de middag nablijven. Een kort gesprekje tijdens de grote pauze kan wel. Ouders weten dat de school om half drie uit is. De ouders worden op de hoogte gebracht als het nablijven langer dan een kwartier duurt.

Bij een overtreding in de loop van de ochtend, kan de leerling zelf tussen de middag naar huis bellen dat hij/zij straf heeft en moet nablijven.

Pestbeleid van de school.

Dit pestbeleid gaat nadrukkelijk in op de aanpak van pesten.

Deze negatieve vorm van gedrag en de aanpak daarvan, vinden wij dermate belangrijk dat dit losgekoppeld is van het gedragsprotocol en als aanvullend onderdeel is opgenomen.

Waarom een pestprotocol?

Het team van basisschool De Blinkerd wil een veilig en prettig pedagogisch klimaat creëren en waarborgen voor alle kinderen. In een klimaat waarin pesten gedoogd wordt, worden de pedagogische structuur en veiligheid ernstig aangetast. Voor onze school is dat een niet te accepteren en ongewenste situatie. Middels dit pestprotocol wordt duidelijk waar we met elkaar voor staan, en wat we doen ter voorkoming en bestrijding van pesten in de school. Het team is overtuigd van de negatieve gevolgen van pestgedrag en zich bewust van haar verantwoordelijkheid in deze.

Wat is pesten?

Het is belangrijk pesten niet te verwarren met plagen. Ruzie of plagen komt in een groep leerlingen dagelijks voor. Het behoort tot het natuurlijke gedrag van mensen en dus ook tot dat van kinderen.

Plagen is een meer tijdelijk iets, is eenmalig in deze vorm, heeft geen structurele kenmerken, is situatie gebonden, en niet op personen, maar meer op gedragingen van personen gericht. Plagen is ook wederzijds, het gaat over en weer en berokkent geen blijvende schade aan kinderen.

Het verschil tussen plagen en pesten blijft een moeilijke kwestie. Wat in onze ogen plagen is kan door de betrokkene als pestgedrag ervaren worden. Pestgedrag is gedrag wat zich structureel en systematisch herhaalt en gericht is op één of enkele specifieke personen. Het is pesten als een kind zich niet kan verweren en het als kwetsend wordt ervaren door het kind. Pesten heeft duidelijke kenmerken:

Pesten gebeurt opzettelijk

Pesten gebeurt systematisch

Bij pesten is altijd sprake van ongelijke machtsverhoudingen

Pesten houdt niet vanzelf op maar wordt erger als er niet wordt ingegrepen

Plan van aanpak

In de eerste plaats geldt het gezegde dat voorkomen beter is dan genezen. Door een preventieve aanpak moet worden voorkomen dat pesten een probleem kan gaan worden.

De preventieve aanpak houdt in:

Dat we een klimaat creëren waarbinnen pesten geen normaal gedrag is en met behulp van omgangsregels spreken we af hoe we ons ten opzichte van elkaar gedragen.

We zien pesten als een serieus probleem.

Dat de leerkrachten vaardigheden op doen in signaleren en bestrijden van pestgedrag.

Dat Basisschool De Blinkerd haar leerkrachten ondersteunt door het in huis hebben van voldoende lesmateriaal om pestgedrag tegen te gaan.

Dat we de STOP methode hanteren als preventief middel tegen pesten (zie bijlage 1).

Als pesten zich voordoet moeten leerkrachten, ouders en medeleerlingen dit kunnen signaleren.

Een aantal signalen van pestgedrag kan bijvoorbeeld zijn:

buitensluiten

opmerkingen maken over kleding of uiterlijk

bezittingen afpakken

nooit de echte naam van een leerling gebruiken, maar een bijnaam

Bij kinderen die gepest worden kunnen gedragsveranderingen optreden. Ouders en leerkrachten moeten alert zijn op deze signalen.

Naast de preventieve aanpak hanteren we ook de directe aanpak.

De directe aanpak houdt in:

Kleine plagerijen worden met en door de kinderen zelf afgehandeld.

Het serieus nemen van een pestprobleem en direct duidelijk stelling nemen tegen het pestgedrag.

Onderscheid te maken in activiteiten gericht op:

1. het gepeste kind
2. de pester
3. de medeleerling(en)
4. de leerkrachten
5. de ouders

Schriftelijke vastlegging van alle gepleegde inspanningen.

Mogelijkheid tot inschakelen van een vertrouwenspersoon en het kunnen indienen van een klacht bij de klachtencommissie

Het gepeste kind kan rekenen op de hulp van de leerkracht en aan de pester wordt duidelijk gemaakt welk gedrag niet wordt geaccepteerd. In voorkomende gevallen worden medeleerlingen aangesproken op hun verantwoordelijkheid.

PESTPROTOCOL

De meer gedetailleerde uitwerking van het pestprotocol, de aanpak, adviezen voor leerkrachten en ouders, de STOP-regel en overig materiaal.

De preventieve aanpak

• Creëren van een goed klimaat en gebruiken van de omgangsregels

Het voorbeeld van de leerkracht en de ouders is van groot belang. Er zal minder worden gepest in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar aanvaarding van verschillen wordt aangemoedigd, waar ruzies niet met geweld worden opgelost, maar uitgesproken, waar leerlingen gerespecteerd worden in hun eigenheid, waar agressief gedrag niet wordt geaccepteerd en waar leerkrachten en ouders duidelijk stelling nemen tegen dergelijke gedragingen.

Alle betrokken partijen worden op de hoogte gebracht van de geldende omgangsregels.

Leerkrachten onderschrijven de omgangsregels, ouders worden er middels de schoolgids op gewezen.

Leerlingen worden er regelmatig, in ieder geval bij de start van elk schooljaar, rekening houdend met hun ontwikkelingsniveau/leeftijd, van op de hoogte gebracht en situationeel op gewezen.

• Pesten als een serieus probleem zien

Pesten komt voor, ook in een veilige school of veilige thuissituatie. Gelet op de signalen die onderzoekers afgeven (één op de vier kinderen in het basisonderwijs is slachtoffer van pestgedrag!), kan er maar beter van uitgegaan worden dat in elke omgeving gepest wordt. De piek van het pesten ligt tussen de 10 en 14 jaar wat niet wegneemt dat er in lagere groepen ook kan worden gepest.

• Vaardigheden van leerkrachten

Vanaf schooljaar 2007/2008 wordt er gewerkt met een nieuwe methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling, nl. "Kinderen en hun sociale talenten". In alle groepen wordt hier frequent mee gewerkt. Indien de leerkracht er aanleiding toe ziet besteedt hij of zij expliciet aandacht aan pestgedrag.

Andere activiteiten van de leerkracht:

De leerkracht bespreekt met de leerlingen aan het begin van elk schooljaar de omgangsregels (STOP-regel) en schoolregels.

Het onderling plagen en pesten wordt hier benoemd en besproken in alle groepen van de school.

Het anti pestbeleid wordt tijdens de algemene informatieavond met de ouders besproken.

De kapstokregels worden nog aangevuld met groepsregels die de leerkracht samen met de leerlingen vaststelt.

De leerkracht moet geborgenheid en veiligheid bieden door eigen voorbeeldgedrag.

De leerkracht moet kunnen observeren en signaleren en direct ingrijpen bij dreigende peestsituaties.

De leerkrachten werken aan een positief groepsklimaat (middels activiteiten zoals, kringgesprekken, evaluatiegesprekken).

Een keer per jaar vullen de leerlingen van groep 5,6,7 en 8 een 'pesttest' in (zie bijlage 3). Op deze vragenlijst kunnen kinderen hun welbevinden aangeven. (Zie bijlage) Ook vullen kinderen hun welbevinden op school in met behulp van de Viseon vragenlijst.

De groepsleerkracht meldt opvallende resultaten bij de IB groepsbesprekingen en noteert dit.

Elk schooljaar wordt in elke groep een sociogram afgenomen om zo als leerkracht sneller zicht te krijgen op relaties in de nieuwe groep.

Tijdens de groepsbesprekingen met de IB wordt expliciet gevraagd naar de sfeer in de groep en naar het welbevinden van de individuele leerlingen.

• Ondersteuning van leerkrachten

Er wordt rekening gehouden met verschil in leeftijd/ontwikkelingsniveau en daarom onderscheid gemaakt in (les)activiteiten voor de onder- en bovenbouw. Het onderwerp wordt regelmatig aan de orde gesteld en er wordt gebruik gemaakt van andere bewoordingen zoals, buitensluiten, anders zijn, aanvaarden van verschillen, veiligheid, omgaan met elkaar en ook met gebruikmaking van verschillende werkvormen, zoals lezen, voorlezen, spreekbeurten, rollenspelen, uiten van gevoelens, kringgesprekken, groepsopdrachten, naar aanleiding van krantenknipsel, tv-uitzending (situationeel).

De directe aanpak

• Het afhandelen van kleine plagerijen

Wanneer de leerkracht kleine plagerijen signaleert worden deze afgehandeld door de kinderen zelf indien nodig met behulp van de leerkracht. De problemen worden besproken en er worden afspraken gemaakt over vervolgedrag. Voor sommige kinderen is het moeilijk over hun gevoelens te praten maar eerder genoemde methode voor sociaal-emotionele kan hierbij helpen.

Bij een ernstiger pestzaak worden de ouders van het gepeste kind uitgenodigd voor een gesprek over het probleem en de wijze van aanpak. Bij herhaling van kleine plagerijen worden deze opgevat als een 'grotere' pestzaak en als zodanig behandeld.

• Het serieus nemen van een pestprobleem en direct duidelijk stelling nemen tegen het pestgedrag

Als pestgedrag wordt vermoed of geconstateerd, onderneemt de leerkracht actie.

Er wordt onderzoek gedaan waarbij de leerkracht informierend (en niet beoordelend) met het slachtoffer praat. De leerkracht neemt eventueel contact op met de ouders van het gepeste kind en informeert of zij bij hun kind de laatste tijd afwijkend gedrag hebben geconstateerd.

Daarnaast praat de leerkracht met de vermoede pester door hem/haar te confronteren met het pestgedrag en door hem/haar het volgende duidelijk te maken:

Het concrete gedrag wat je als leerkracht niet accepteert;

Het gevoel dat dit gedrag jou als leraar geeft;

Het gevolg van dit gedrag (voor jou als leerkracht).

• Onderscheid maken in activiteiten gericht op

Wanneer een leerkracht merkt dat na zijn inspanningen zoals boven omschreven het pestgedrag niet vermindert, zijn verdere inspanningen vereist ('grotere pest-zaak'). De diverse betrokkenen bij het pestgedrag te weten: gepeste, pester, medeleerlingen, ouders, leerkracht(en) spelen allemaal een eigen rol.

Alle betrokkenen worden daarop aangesproken en er wordt getracht een ontwikkeling in gang te zetten naar gewenst gedrag.

We onderscheiden daarbij vijf sporen. De zogenaamde vijfsporen aanpak werkt als volgt:

1. Steun bieden aan het kind dat gepest wordt door te luisteren en te werken aan oplossingen.
2. Steun bieden aan het kind dat zelf pest door praten en hulp te bieden.
3. De middengroep betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem.
4. Andere leerkrachten informeren zodat het probleem gezamenlijk gedragen wordt.
5. De ouders steunen door informatie en advies te geven.

Schriftelijke vastlegging van alle gepleegde inspanningen

Elk signaleren van pestgedrag wordt schriftelijk vastgelegd en bevat minimaal de volgende onderwerpen:

- datum, groep en leerkracht
- betrokkenen
- omschrijving hoe probleem is signaleerd
- beschrijving incident(en)
- genomen maatregelen door school als geheel

- genomen maatregelen in de groep
- individuele maatregelen

Mogelijkheid tot inschakelen van een vertrouwenspersoon en het kunnen indienen van een klacht bij de klachtencommissie

Als de aanpak niet tot het gewenste resultaat leidt, kan er een beroep worden gedaan op de vertrouwenspersoon. Er kan eventueel met behulp van de vertrouwenspersoon een klacht worden ingediend bij de klachtencommissie, die het probleem onderzoekt, deskundigen raadpleegt en hierover adviseert aan het bevoegde gezag, te weten directie en bestuur.

De leerkracht en het pestprotocol

Inleiding

Het pestprotocol is een document waarin alle betrokkenen bij basisschool De Blinkerd, leerkrachten, directie, ouders en kinderen, met elkaar afspreken op welke manier ze het pesten binnen de school willen voorkomen en bestrijden.

Voor leerkrachten is een belangrijke rol weggelegd. In het hiernavolgende schrijven wordt specifiekere informatie gegeven over het fenomeen pesten en wordt vastgesteld wat van de leerkrachten verwacht wordt bij het streven naar een veilige school.

De volgende zaken komen aan de orde:

- A. De rol van de leerkracht bij het voorkomen van pestgedrag
- B. Het ontstaan van pestgedrag
- C. Het signaleren van pestgedrag
- D. Het omgaan met pestgedrag
- E. Het vragen en geven van collegiale ondersteuning

Ad A. De rol van de leerkracht bij het voorkomen van pestgedrag

Veiligheid

Elke juf of meester moet zich maximaal inspannen om ervoor te zorgen dat haar of zijn klas een veilige plek is. Belangrijk is daarbij het voorbeeld dat de leerkracht zelf geeft. Een leerkracht die de kinderen laat uitpraten, naar ze luistert, er niet bij voorbaat van uit gaat dat zij/hij zelf gelijk heeft en die complimenten geeft, krijgt ongemerkt navolging: goed voorbeeld doet goed volgen.

Gelijkheid

Voor alle leerkrachten is het belangrijk zich ervan bewust te zijn dat je door je gedrag als leerkracht soms onbedoeld kinderen in de gevarezone brengt. Het is verstandig om bijvoorbeeld het gebruik van bijnamen of achternamen bij het aanspreken van leerlingen te vermijden.

Voorkom ook dat jijzelf kinderen in de klas tot 'zondebok' maakt door ze te straffen, te vernederen en dergelijke. Trek kinderen ook niet opvallend veel voor op andere kinderen. Geen enkele leerkracht zal bewust kinderen voortrekken of kinderen negatief benaderen. Toch kan het af en toe evalueren van je eigen gedrag, liefst in samenspraak met collega's, je verder vormen en de lerende omgeving van de school nog beter gestalte geven.

Eenheid

Het is belangrijk dat de leerkracht de klas tot een eenheid smeedt. Dat kan bijvoorbeeld door het nabespreken van uitstapjes en projecten aan de hand van foto's en werkstukken. In klassengesprekken leert de leerkracht de kinderen aandacht te hebben voor elkaar.

Ook de sociale kanten van het samenleven in de klas, zoals ruzie maken, vriendjes zijn en jaloezie worden besproken. Bij voorkeur op momenten dat er rust en ruimte is om daarover te praten met elkaar. Dit kan goed gebeuren naar aanleiding van een verhaal, een videofilm, een gedicht, een toneelstuk, eigen rollenspel en dergelijke.

Duidelijkheid

Het is belangrijk als de leerkracht een duidelijke houding heeft bij conflicten tussen de kinderen onderling. Om sociale vaardigheden te verwerven moeten kinderen in eerste instantie proberen hun onderlinge problemen zelf op te lossen. De leerkracht laat dan merken dat zij/hij vertrouwen heeft in de kinderen. Als de kinderen er niet uitkomen of bepaalde kinderen het onderspit delven, moet de leerkracht de leerlingen helpen bij het zoeken naar een oplossing. Ook moet zij/hij signalen van gepeste kinderen kunnen herkennen en daarop reageren.

Samenvattend betekent dit dat leerkrachten zorgen voor een veilige 'leer'-omgeving, kinderen accepteren in hun eigenheid, kinderen laten ervaren dat een goede sfeer en samenwerking voor iedereen prettig is en kinderen helpen en leren zich sociaal te ontwikkelen.

Ad B. Het ontstaan van pestgedrag

Dader

Op de eerste plaats door factoren in de persoon van de dader. Daders kunnen bijvoorbeeld behoefte hebben aan het uitoefenen van overwicht en macht. Ze zoeken en vinden een slachtoffer dat ze de baas zijn en buiten die situatie zoveel mogelijk uit. Soms zijn daders zelf het slachtoffer van pesten of van pesten geweest. Kinderen op wie veel macht is of wordt uitgeoefend of die dat zo ervaren, zijn vaker als dader actief. Ook blijkt dat sommige daders voor hun onlust en/of frustratie, waarvan ze de oorzaak niet kennen of waarvan ze de bron niet weg kunnen nemen, een uitlaatklep zoeken bij een kwetsbare persoon in hun omgeving.

Slachtoffer

Aan de andere kant spelen bij het ontstaan van pestgedrag ook factoren mee die te maken hebben met het potentiële slachtoffer. Kinderen van ouders die zelf het slachtoffer van pestgedrag zijn geweest, lopen een groter risico ook slachtoffer van pestgedrag te worden. Uiterlijke kenmerken van kinderen kunnen op potentiële daders werken als "een rode lap".

Kenmerken

Ongewild trekken kinderen aandacht van potentiële daders door hun rode haar, hun bril of welk onbelangrijk detail dan ook. Soms spelen ook kenmerken die samenhangen met de kleding, haardracht, verzorging of de manier van eten een rol. Daarnaast lijken sommige karaktertrekken een risicofactor te zijn. Kinderen die wat minder assertief zijn, snel uit balans raken, of zich op welke manier ook opvallender gedragen dan anderen, lijken potentieel ook meer risico te lopen dat ze het slachtoffer worden van pestgedrag. Samenvattend betekent dit dat je als leerkracht, met deze aandachtspunten in je achterhoofd, door observatie en bijvoorbeeld via het maken van een sociogram of pesttest. Zie bijlage 3) snel kunt komen tot een analyse van risicokinderen in je groep. Dit kan je helpen bij het signaleren van daadwerkelijk pestgedrag of bij het voorkomen ervan.

Ad C. Het signaleren van pestgedrag

Pestgedrag

Het is niet eenvoudig pesten te onderscheiden van ander conflictgedrag. Nog moeilijker is het de vaak versluierde of geniepige vormen van pesten te ontdekken. Veel gebeurt er buiten jouw gezichtsveld om, stiekem. Meestal is datgene wat je ziet op zichzelf nog niet zo dramatisch: een wat dwingende blik in de ogen of een dreigement waarvan je aanneemt dat het wel los zal lopen. Kinderen die het slachtoffer zijn van pesten proberen ook vaak zelf de zaak te bagatelliseren. Ook als jij of de ouders iets vermoeden en doorvragen, blijven slachtoffers zelf vaak om het hardst ontkennen.

Schaamte

Een kind dat wordt gepest, schaamt zich daar vaak voor. Het wil zijn ouders niet teleurstellen. Een gepest kind is geen populair kind en dat hadden haar/zijn vader en moeder wél graag gewild. Dat voelt een kind haarscherp aan. Het kan ook zijn dat een kind thuis niets zegt omdat het pestprobleem onoplosbaar lijkt. Het is misschien bang dat het probleem juist groter wordt. Stel je voor: je vader of moeder zou wel eens contact op kunnen nemen met de ouders van de pestkop of met de leerkracht op school! Misschien brengt de leerkracht in de klas het probleem ter sprake, dan weten de klasgenoten, dat er 'geklikt' is. De pesterijen worden dan misschien juist erger.

Ook kinderen die zelf pesten zullen thuis niet gemakkelijk over het pesten praten. Zij kunnen er alleen over beginnen als ze zich bewust zijn van hun gedrag en van de ernstige gevolgen daarvan.

Waarom pesten

Pesters weten vaak zelf niet waarom ze iemand pesten. Ook dringt het niet tot ze door hoe erg hun gepest voor het slachtoffer is. "Ze lokte het toch zelf uit, wie loopt er nou nog met zo'n stomme schooltas?" Daarnaast willen veel pestende kinderen de machtspositie die ze door het pesten verkrijgen, niet verliezen. Toch is het niet waar dat pesters nooit willen dat een volwassene het probleem aanpakt. Misschien willen ze wel anders omgaan met andere kinderen, maar hoe moet dat dan?

Middengroep

De meeste kinderen houden zich het liefst afzijdig als er wordt gepest. Als ze het zouden opnemen voor het slachtoffer, lopen ze de kans zelf gepest te worden. En iedere dag zien ze hoe erg dat is. Veel kinderen voelen zich schuldig dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of een volwassene te hulp roepen.

Er zijn ook kinderen die absoluut niet in de gaten hebben dat er gepest wordt. Ze zien misschien wel iets gebeuren, maar kunnen de ernst van de situatie niet inschatten.

Signalen

Niet zelden komt het voor dat gedragsveranderingen die ouders bij hun kinderen constateren, signalen van pestgedrag zijn. Kinderen die 's nachts niet meer kunnen slapen, die weer in hun bed plassen of emotioneel labiel en afwijkend reageren. Soms zeggen kinderen ook dat ze "dood willen" of zijn ze van de ene dag op de andere met geen mogelijkheid meer naar school te krijgen. Wees alert!

Samenvattend: om duidelijk stelling te kunnen nemen tegen pestgedrag, is zicht op de omvang van het probleem, kennis van de gevolgen voor het gepeste kind, inzicht in het gedrag van de pester maar bovenal invoelend vermogen vereist.

Ad D. Het omgaan met pestgedrag

Handelen van de leerkracht

Wanneer een leerkracht pestgedrag vermoedt, onderneemt zij/hij actie. Het is verstandig om in elk geval alle contact tussen de potentiële dader en het vermoedelijke slachtoffer vanaf dat moment te voorkomen en onmiddellijk nader onderzoek te doen. De leerkracht praat met het slachtoffer, niet beoordelend maar informerend. Wat gebeurt er in de school. Op straat van school naar huis en omgekeerd. Hoe lang is het al gaande? De leerkracht neemt bij twijfel ook onmiddellijk contact op met de ouders van het vermoede slachtoffer en informeert of zij bij hun kind de laatste tijd afwijkend gedrag hebben geconstateerd.

Al naar gelang de leerkracht pestgedrag vermoedt of constateert, kan zij/hij gebruik maken van twee verschillende methoden om het pestgedrag bespreekbaar te maken:

1. De niet-confronterende methode

Bij een vermoeden van pesten kan het beste de niet-confronterende methode worden toegepast door een algemeen probleem aan de orde te stellen om zo bij het probleem in de klas te komen. Het slachtoffer wordt niet met naam en toenaam genoemd waardoor het niet de kans loopt na schooltijd opnieuw in de problemen te komen. In deze anonieme situatie kunnen alle kinderen vrijuit spreken en blijven zij zich veilig voelen. Ook kan de leerkracht verduidelijking geven over de rollen die verschillende kinderen in een peestsituatie aannemen: pester, slachtoffer en meeloper.

2. De confronterende methode

Wanneer de leerkracht getuige is van het pestgedrag kan zij/hij er ook voor kiezen om de pester direct te confronteren met zijn daden. Door het geobserveerde gedrag te beschrijven en af te keuren en niet de dader als persoon aan te spreken blijft ook die zijn gevoel van eigenwaarde houden. Als leerkracht is het belangrijk niet de fout te maken om factoren die spelen bij het slachtoffer, als oorzaak van het pestgedrag te zien. Geen enkel kenmerk van het slachtoffer is een oorzaak van of rechtvaardigt het pestgedrag. In geen geval mag het slachtoffer verantwoordelijk gemaakt worden en de dader vrijgeleit.

3. Vijfsporen aanpak

Indien noch de niet-confronterende, noch de confronterende methode het gewenste effect, te weten het stoppen van het pestgedrag, tot gevolg hebben, dan is het zinnig om over te gaan op de vijfsporen aanpak en het pestprobleem zo breed mogelijk aan te pakken.

Dit betekent:

Steun bieden aan het kind dat gepest wordt:

Naar het kind luisteren en haar/zijn probleem serieus nemen.

Met het kind overleggen over mogelijke oplossingen .

Samen met het kind werken aan oplossingen.

Zo nodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijv. een sociale vaardigheidstraining.

Steun bieden aan het kind dat zelf pest:

Met het kind bespreken wat pesten voor een ander betekent.

Het kind helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen.

Het kind helpen om zich aan regels en afspraken te houden.

Zo nodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijv. een sociale vaardigheidstraining.

De middengroep betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem

Met de kinderen praten over pesten en over hun eigen rol daarbij.

Met de kinderen overleggen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen.

Samen met de kinderen werken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen.

Ad. E. Het vragen en geven van collegiale ondersteuning

De leerkrachten informeren

Informeer overige leerkrachten indien er sprake is van pestgedrag.

Help elkaar bij observatie van het pestgedrag.

Als gezamenlijk uitgangspunt geldt: bij ons op school wordt pesten niet getolereerd! Ieder teamlid zal pestgedrag hoe dan ook aanpakken.

De ouders steunen

Ouders die zich zorgen maken over pesten, serieus nemen.

Informatie en advies geven over pesten de manieren waarop pesten kan worden aangepakt.

In samenwerking tussen school en ouders het pestprobleem aanpakken.

Zo nodig ouders doorverwijzen naar deskundige ondersteuning.

Schriftelijke vastlegging

Bij het signaleren van pestgedrag willen we dat dit wordt vastgelegd in dossiers van betreffende kinderen zodat bij overdracht naar een volgende groep bekend is wat er speelt.

We stellen een standaard formulier voor waarin de volgende onderwerpen zijn opgenomen:

- datum, groep en leerkracht
- betrokkenen
- omschrijving hoe probleem is gesignaleerd
- beschrijving incident(en)
- genomen maatregelen door school als geheel
- genomen maatregelen in de groep
- individuele maatregelen

De ouders en het pestprotocol

Adviezen aan ouders van pesters

Neem het probleem van uw kind serieus.

Raak niet in paniek; elk kind loopt kans pester te worden.

Probeer achter de mogelijke oorzaak van het pesten te komen.

Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.

Besteed extra aandacht aan uw kind.

Stimuleer je kind tot het beoefenen van een sport.

Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.

Adviezen aan ouders van gepeste kinderen

Pesten op school kun je het beste direct met de leerkracht bespreken.

Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.

Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes beloon je het kind en help je het zijn zelfrespect terug te krijgen.

Blijf in gesprek met je kind, houd de communicatie open. Geef adviezen om aan het pesten een einde te maken.

Steun je kind in het idee dat er een einde aan komt.

Laat je kind opschrijven/vertellen wat het heeft meegemaakt en help emoties te uiten en te verwerken.

- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een teamsport.

Adviezen aan alle ouders

Neem het probleem serieus; het kan ook uw kind overkomen.

Neem de ouders van het gepeste kind serieus.

Maak het tot een gemeenschappelijk probleem.

Vraag om toezicht op het schoolplein.

Praat met uw kind over school, over relaties in de klas.

Geef af en toe informatie over pesten.

Corrigeer uw kind als het voortdurend anderen buitensluit.

Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.

Geef zelf het goede voorbeeld.

Leer uw kind voor anderen op te komen.

Bijlage 1

Pesten op school aanpakken middels de STOP-methode

Pesten is een zeer ongezonde situatie voor letterlijk iedereen. Niet alleen de sfeer wordt door pestproblemen verslechterd, maar ook het leerproces wordt verstoord.

Een goed pedagogisch klimaat, waarin pesten 'not done' is, geeft kinderen en leerkrachten een veilige en een leuke werkplek, waar het goed toeven is.

Voor de STOP methode heeft u geen formulieren nodig, geen observatiemappen.

De kinderen leren voor een groot deel zelf hun problemen op te lossen.

De leerkracht komt alleen in beeld, als de beide partijen er niet uit komen.

Tevens is er geen misvatting meer mogelijk over wanneer een kind over de grens van een ander kind gaat d.m.v. de STOP methode.

Deze methode gaat uit van een win-win strategie en de veronderstelling dat iedereen er mag zijn.

In zeer extreme gevallen waar een win-win-situatie onhaalbaar is, kiest de school voor de gepeste!

HOOFDREGEL:

Doet de ander iets wat jij niet wilt?

Zeg dan dat je niet wilt!

Gaat het toch door?

Zeg dan Hou op!

De STOP methode is te gebruiken op scholen waar pesten (op dit moment) een zwaar probleem is. De STOP methode is dan eerst een nood STOP maatregel.

Maar de STOP methode kan ook prima als preventiemethode gebruikt worden op scholen waar pesten nu geen probleem is.

Een kind, en ook een leerkracht kan met de STOP methode duidelijk de grens aangeven. Tot hier en niet verder. Daarnaast is overduidelijk, indien iemand in overtreding is, dus door een STOP heen gaat. Dit voorkomt een hoop heen en weer gepraat.

STOP = STOP

Met de STOP methode kan iedereen zijn of haar grens aangeven / duidelijk maken.

Het geeft niet of je sterk, zwak, stoer, enz. bent.

STOP = STOP

In een klas waar veel kinderen over de grenzen van elkaar heen gaan, of pestgedrag is, behoort de STOP methode tot een prima nood STOP procedure.

In een groep waar alles wel lekker gaat, is de stopmethode gewoon een duidelijke regel, die zo nu en dan gebruikt wordt.

'Door de STOP heen gaan'.....

Er volgt niet automatisch straf wanneer er door een kind 'door de STOP heen gaat'.

De reactie op een 'door de STOP heen gaan' is het volgen van de hier onderstaande procedure.

De benadeelde meldt zich bij de leerkracht met de klacht.

De leerkracht laat het kind, dat door de STOP heen ging, bij zich komen.

De leerkracht geeft de kinderen de opdracht om hun probleem uit te praten, en als dat gelukt is, om dat even te melden.

Ze hoeven verder niet te zeggen hoe ze het opgelost hebben, of wat het probleem was.

De kinderen komen weer bij de leerkracht en melden, dat ze eruit gekomen zijn, of dat ze er niet uitkomen. Als het ene kind meldt, dat ze eruit gekomen zijn, dan vraagt de leerkracht nog aan het andere kind of hij het probleem ook opgelost vindt.

Zo ja, dan kunnen de kinderen weer gaan spelen, en als het andere kind het probleem nog niet opgelost vindt, dan moeten ze weer gaan praten. Indien de kinderen aangeven, dat ze er niet uitkomen, dan volgt punt 5.

Indien de kinderen er niet uitkwamen, dan komt de leerkracht erbij en vraagt: "Wanneer is het probleem opgelost voor jou?" Dit vraagt de leerkracht aan beide kinderen (om de beurt).

De leerkracht vraagt in dit stadium dus niet: "Wat is er gebeurd?"

Vaak is het probleem nu opgelost.

Indien het probleem niet opgelost wordt en de kinderen toch precies willen vertellen wat er gebeurd is, dan is de kans groot, dat de onderliggende strubbelingen, al ondergronds langer aan de gang zijn. Dan maakt de leerkracht een afspraak voor een uitvoerig gesprek.

Richt je, als leerkracht, in een gesprek, nadat alle ellende van het verleden besproken is, op hoe het in de toekomst moet gaan.

Als een kind blokkeert, volg punt 8.

Een kind kan gaan mokken of blokkeren, omdat het kind:

verwacht dat de ander zich toch niet aan de afspraken houdt;

een zwak zelfbeeld heeft;

nog niet genoeg sociale vaardigheden in huis heeft, om problemen uit te praten;

teveel in het gevoelsgebied blijft hangen;

in het verleden 'geleerd' heeft dat mokken extra aandacht geeft en/of met mokken vaak zijn zin krijgt.

Als een kind verwacht, dat de ander zich toch niet aan zijn afspraak zal houden, dan kan de leerkracht proberen uit te vinden, waarom het kind dat verwacht. Heeft het kind weinig vertrouwen in alle kinderen of alleen in dat ene specifieke kind (en wellicht terecht).

Maak dan goede afspraken, waarin beloning en sancties kunnen worden opgenomen.

Als een kind een zwak zelfbeeld heeft, zich snel overtroeft voelt, of teveel in het gevoelsgebied blijft hangen dan kan de leerkracht wat extra aandacht besteden aan het oefenen van sociale vaardigheden.

Indien een kind mokt om zijn zin te krijgen, dan kan de leerkracht aangeven, dat het probleem best opgelost kan worden, maar dat dat nu niet lukt omdat hij mokt.

Na deze mededeling, laat de leerkracht het andere kind naar huis gaan, en vraagt de leerkracht aan de 'mokker' of hij nog even wil helpen met.....

Soms komt het kind dan ineens los. De leerkracht geeft dan aan, dat het probleem nu niet opgelost kan worden, want het andere kind is al weg. Maar het 'mokken' kan besproken worden en er wordt aangegeven dat mokken in zo'n soort situaties niets oplevert.

BELANGRIJK:

Sommige ouders vinden, dat de leerkracht het probleem moet oplossen. Je onthoudt het kind hiermee de mogelijkheden, om vaardigheden aan te leren, om zelf problemen aan te pakken.

Dit kun je natuurlijk niet verwarren, met leerkrachten, die kinderen wegsturen met de opmerking of houding van: "niet zeuren, ik drink nu koffie". Deze leerkrachten helpen de kinderen niet om hun sociale vaardigheden te ontwikkelen.

De STOP procedure

Het invoeren van de (nood) STOP procedure:

De leerkracht vertelt wat de STOP regel inhoudt → STOP = STOP;

De leerkracht legt duidelijk de procedure uit voor als een kind door een STOP heen gaat;

De leerkracht spreekt vertrouwen in de groep uit.

De STOP regel moet gelijktijdig door de hele school verteld worden, en aan het begin van elk schooljaar onder de aandacht gebracht worden. Bespreek wanneer je STOP kunt gebruiken. Geef evt. voorbeelden. In het begin zullen de kinderen met het woordje STOP gaan spelen. Na een week is de nieuwigheid er wel van af en zal de STOP alleen gebruikt worden indien nodig.

Het uitpraten van problemen, door een STOP heengaan, moet geleerd worden. Dit kan geoefend worden. Wanneer de leerkracht met een kind, die door een STOP van de leerkracht heen gaat, een gesprekje houdt, zoals dat moet, dan leert de klas daar ook van.

Indien de leerkracht nu gelijktijdig de pester heeft geleerd, dat hij direct stopt, als de gepeste STOP zegt, dan vangt de leerkracht twee vliegen in één klap.

De gepeste leert STOP te zeggen en de pester leert om de grenzen van de gepeste te respecteren door te stoppen!

Als de leerkracht erbij is, kan hij de 'stoproeper' complimenteren met het duidelijk STOP zeggen, en het andere kind complimenteren omdat hij direct stopte.

Beide kinderen ervaren dan succes!

Wat kun je nog meer met de STOP methode?

Observeren en geweld tot staan brengen!

Een kind, dat heel vaak STOP zegt, wordt wellicht gepest!

Een kind, dat vaak door een STOP van andere kinderen heen gaat, moet beter leren, dat STOP betekent dat je moet STOPPEN.

Een kind, dat veel het woordje 'STOP' te horen krijgt, terwijl de leerkracht bij herhaling niet veel bijzonders ziet doen, wordt wellicht in de groep onvoldoende geaccepteerd en gepest.

Een kind, dat alleen STOP zegt, maar niet wil aangeven waarom, kan baat hebben bij sociale vaardigheidstraining

STOP zeggen is eigenlijk een andere vorm zeggen van NEE. Een kind dat geen STOP durft te zeggen, durft waarschijnlijk ook geen NEE te zeggen. Het kind moet dan leren om zijn eigen grenzen aan te geven.

Met de STOP methode neem je voor een deel kinderen die geweld gebruiken de wind uit de zeilen. Kinderen gebruiken soms geweld, omdat ze zich willen laten doen gelden, of omdat ze zich heel erg irriteren en ontploffen. Voordat ze boos worden kunnen ze tegen diegene zeggen, die irriteert: STOP.

Kinderen die geweld gebruiken, omdat ze zich willen laten doen gelden, kun je soms helpen door het zelfbeeld te verhogen.

De start van de STOP-methode

Kinderen aanspreken dat we op deze manier niet met z'n allen verder kunnen gaan/hoe we met elkaar omgaan op school. Dat we er met z'n allen tegenaan gaan om het gezellig te krijgen in de groep, in de school, in het dorp.....

Een ouderavond (die voor de hele school gehouden kan worden), de infoavond aan het begin van het schooljaar of een nieuwsbrief ('t Uitblinkerdje), om ouders duidelijk te maken, hoe we als school met pesten omgaan. De bedoeling van deze avond is dat we een wij gevoel op roepen tussen alle ouders en de leerkrachten, want aanpakken van pesten verloopt zoveel makkelijker, als ouders en leerkrachten innig samenwerken.

De dag na de ouderavond of infoavond, of de dag na 't Uitblinkerdje aan de leerkrachten, voor de pauze, praten in hun groepen over het voorkomen en aanpakken van pesten. Dat kan dus het officieel invoeren en oefenen van de stopmethode zijn. De leerkracht geeft duidelijk het doel aan. We willen, dat er niet meer wordt gepest, want daardoor wordt de sfeer beter. We willen dus een goede sfeer in de klas, in de school, in het dorp krijgen. Daar gaan we met z'n allen wat aan doen. Wie heeft een goed idee? De leerkracht noteert dat idee op het bord en later kunnen al deze voorstellen op een groot papier gezet worden en in de klas / school worden opgehangen.

Tijdens de pauze. Als het goed is hebben alle leerkrachten in de klas gesproken over het aanpakken en voorkomen van pesten op school.

De pleinwachters lopen rond (niet op één plek blijven staan) en doen het onderstaande:

Complimenten geven aan spelende kinderen.

Nagaan en weer complimenteren waar kinderen zich aan de afspraken houden, m.b.t. het voorkomen en aanpakken van pesten.

Normaal pestende kinderen direct complimenteren, dat ze zo lekker spelen (niet het woord pesten in de monde nemen!).

Kinderen die de regels overtreden bij de leerkracht laten komen en zeggen: “Wat was er afgesproken?” Bij deze vraag gaat het kind herhalen welk gedrag verwacht wordt. Vraag dus NIET in de trant van: “Mocht je dit doen?” De leerkracht richt dan juist op wat hij niet mocht doen. De leerkracht stelt de vragen altijd zo, dat een kind een antwoord geeft waarmee hij laat zien hoe het wel moet. Daarna gaat de leerkracht het kind bevestigen in zijn vermogen het positieve gedrag te laten zien. De leerkracht zegt, nadat het kind verteld heeft, wat was afgesproken: “Oké, dit gaat lukken, hè?” of iets in die trant. De leerkracht laat hierdoor merken dat hij vertrouwen heeft in het kind. Er zijn natuurlijk ook kinderen, die echt niet meer weten, wat de afspraak was. De leerkracht of de medeleerling kan dan deze afspraak dan herhalen. (Bespreken met Martinus van Beekschool.)

Na de pauze.

De kinderen die binnen komen, zodanig opvangen, dat bij de kapstokken, de trap en de gangen toezicht is. De leerkrachten verspreiden zich dan over het gebouw en letten daarbij op het rustig lopen en het zachtjes praten. Natuurlijk is humor toegestaan!

In de klas geeft de leerkracht eerst complimenten waar dat maar kan (rustig binnengekomen, van de pleinwacht geen klachten gehoord, alleen maar goede dingen gezien, enz.).

Vraag wat er allemaal goed ging in de pauze (positief richten op succes-ervaringen).

Vraag wat er nog verbeterd moet worden, en hoe!

Bijlage 2

Leerlingenbrief

Niemand wil gepest worden en jij dus ook niet. Als de pester jou vaker dan een keer pijn doet, en als jij daar niets tegen kan doen omdat hij/zij sterker is, of een grotere mond heeft, dan kun je daarover praten met iemand die jou kan helpen!

Als je met de juf of meester praat over pesten (of je vader of moeder) is dat géén klikken. Het is juist heel goed van je dat je het vertelt. Zij willen graag dat jij met plezier naar school gaat. Dat wil jij toch ook?

De pester wil graag dat jij het aan niemand vertelt, dan kan hij doorgaan met jou te pesten zonder dat iemand er iets aan doet. Gewoon vertellen dus en niet geheim houden!

Ook als de pester zegt: 'als je het vertelt dan ...'

Al heb je andere kleren aan dan de rest van de groep, draag je een bril, houd je van andere muziek, dat is geen reden om gepest te worden!

Je moet kunnen zeggen wat je vindt zonder dat je denkt dat anderen je dan niet meer aardig vinden. Wij willen graag dat kinderen zich prettig voelen op school en dat iedereen het naar de zin heeft. Dat andere kinderen je nemen zoals je bent en dat je meetelt. Iedereen is als mens net zo belangrijk als de ander.

Als je NIET praat over pesten, duurt het pesten langer.

Je bent misschien bang om het thuis of op school te vertellen. Daarom geven we hier een paar tips:

Kies iemand die je echt vertrouwt.

Kies een rustig moment zodat de juf of meester de tijd heeft.

Op school kun je ook naar de contactpersonen gaan.

Durf je het niet te vertellen, schrijf het dan op een briefje.

Zeg: "Ik wil je iets vertellen, waar ik niet zo gemakkelijk over praat".

Zeg: "Beloof me dat je alleen luistert en niet meteen iets gaat doen".

Vraag dan: "wat gaan we samen doen?"

Spreek af dat het niet buiten je om gebeurt!

Je kan over de volgende dingen praten:

Wat is er gebeurd?

Wat voelde je toen?

Wat heb je al geprobeerd? Hoe ging dat?

Hoe kunnen we het oplossen?

Wat zou je zelf kunnen doen?

Wie zou je daarbij kunnen helpen?

Hoe kun een gepest klasgenootje helpen:

Aardig zijn tegen hem of haar.

Niet meelachen om stomme grappen.

Vertel het aan de meester/juf of aan je ouders.

Doe zelf nooit mee met het pesten.

Vraag haar / hem mee te doen in een groepje.

Opkomen voor elkaar.

Samen in de klas afspreken dat er niet gepest wordt.

Op school vinden we het belangrijk dat we goed omgaan met elkaar. Daarom hebben we het volgende afgesproken:

Op school:

Word je niet op je uiterlijk beoordeeld.

Word je met je voornaam aangesproken.

Word je met rust gelaten als je dit aangeeft (zie het STOP-teken).

Wordt er naar je geluisterd.

Worden je eigendommen met rust gelaten.
Wordt een ruzie eerst door de betrokkenen uitgepraat.
Wordt de leerkracht erbij betrokken als de leerlingen er niet uitkomen.
Wordt bij pestgedrag door andere leerlingen geen partij gekozen.
Word pestgedrag aan de juf/meester verteld (Pesten melden is geen klikken maar moet!)
Wordt er alles aan gedaan om een prettige omgeving te creëren voor iedereen en wordt dus niemand buiten gesloten!

Dit betekent dat:

Ik niemand op zijn/haar uiterlijk beoordeel.
Ik iemand met zijn/haar voornaam aanspreek.
Ik iemand met rust laat als die het STOP-teken geeft (zie de STOP-regel).
Ik luister naar de ander.
Ik niet aan de eigendommen van een ander zit.
Ik een ruzie met een ander eerst zelf probeer uit te praten.
Ik de leerkracht erbij betrek als ik er niet uitkom of zie dat anderen er niet uitkomen.
Ik niet meedoe aan het pesten van een ander kind.
Ik pestgedrag meld aan mijn juf/meester.
Ik er alles aan doe om het ook voor de ander op school prettig te maken en dus niemand buiten sluit.

De STOP-regel

Doet de ander iets wat jij niet wilt?
Zeg dan dat je niet wilt!
Gaat het toch door?
Zeg dan Hou op!

In de kleedkamer bij de gym	nooit	soms	vaak
Buiten bij de school	nooit	soms	vaak
In de pauzes	nooit	soms	vaak
Op weg van school naar huis of van huis naar school	nooit	soms	vaak
In de buurt bij je thuis	nooit	soms	vaak

6..... Wat is vaak de reden om te pesten?

Het is stoer	niet waar		waar
Het maakt populair	niet waar		waar
Uit verveling	niet waar		waar
Het kan me niets schelen	niet waar		waar
Anders word ik zelf gepest	niet waar		waar
Ik werd vroeger zelf gepest	niet waar		waar
De ander vraagt erom	niet waar		waar
De ander ziet er gek uit	niet waar		waar

7 Wat is waar?

Zijn er op school afspraken over pesten?	nee		ja
Werken deze afspraken?	nee		ja
Praat de leerkracht in de klas over pesten?	nee		ja
Weet de leerkracht wat er gebeurt?	nee		ja
Is in de klas afgesproken wat kan en wat niet kan?	nee		ja
Helpt de leerkracht klasgenoten?	nee		ja
Spreekt de leerkracht in de klas pesters aan?	nee		ja
Doet de school genoeg tegen pesten?	nee		ja
Wil je dat het pesten ophoudt?	nee		ja

8 Wat vind je ervan dat kinderen worden gepest?

	heel erg	vervelend	prima
--	----------	-----------	-------

9 Help jij kinderen die gepest worden?

	nee		ja
--	-----	--	----

10 Pest jij wel eens mee, terwijl je dat liever niet doet?

	nee		ja
--	-----	--	----

11 Wil je nog met iemand praten over pesten?

	nee		ja
--	-----	--	----

Als je bij vraag 11 ja hebt gezegd, met wie wil je dan praten?

Als je bij vraag 11 ja hebt gezegd, schrijf dan hier ook je eigen naam, anders kunnen we geen afspraak regelen.

Bijlage 4

Protocol fysiek, verbaal en psychisch geweld en agressie

Uitgangspunt is dat fysiek-, verbaal - en psychisch geweld niet getolereerd wordt.

Bij het voorkomen hiervan wordt meteen ingegrepen. Dit geldt voor leerkrachten, leerlingen en ouders.

Onder fysiek geweld verstaan we o.a. slaan, schoppen, bijten, krabben.

Met verbaal geweld bedoelen we o.a. schelden, roddelen.

Onder psychisch geweld verstaan we o.a. buitensluiten, pesten, kleineren.

Preventief

Zorgen voor een veilig pedagogisch school- en groepsklimaat.

Inzet van de Soemo-kaarten.

Leerkracht als rolmodel.

Uitdragen van de pedagogische visie van onze school naar ouders toe.

Zorg dragen voor een open communicatie naar ouders toe.

Curatief

Voor kinderen die daarvoor in aanmerking komen wordt sociale vaardigheidstraining geadviseerd.

Als kinderen elkaar pijn doen wordt er direct ingegrepen door de leerkracht. De kinderen worden uit elkaar gehaald, op hun gedrag aangesproken. In een gesprek met de leerkracht en de kinderen wordt de situatie geanalyseerd en geven de kinderen aan hoe het een volgende keer anders kan. Bij herhaling volgen er sancties afhankelijk van de leeftijd van de kinderen. In een bouwvergadering en/of teamvergadering worden sancties vastgelegd.

Bij herhaling van bovenvermeld gedrag door hetzelfde kind, worden de ouders uitgenodigd voor een gesprek en worden afspraken gemaakt over sancties thuis en op school. Deze afspraken worden schriftelijk vastgelegd en ondertekend door beide partijen.

Bij herhaling van ernstig ongewenst gedrag waarbij psychisch of lichamelijk geweld wordt toegebracht aan derden, treedt het protocol schorsing en verwijdering van leerlingen in werking.

Bij het escaleren van geweld (leerlingen) handelen we als volgt:

- Inschakelen van een collega;
- Het kind of de leerkracht uit de bedreigende situatie halen;
- Indien nodig het kind in bedwang houden;
- Zelf rustig blijven;
- Een collega houdt toezicht op de klas;
- Het kind in een rustige ruimte af laten koelen onder toezicht;
- De ouders worden altijd van de situatie op de hoogte gebracht.

Bij het escaleren van geweld (ouders) handelen we als volgt:

- Inschakelen van een collega en/of directie.
 - Leerkracht uit de bedreigende situatie halen.
 - Ouder kalmeren.
 - De directie gaat een gesprek aan met de ouder en hoort ook de leerkracht.
- Indien nodig wordt een vervolgspraak gemaakt.

Zowel de ouder als de leerkracht kan de vertrouwenspersoon inschakelen.